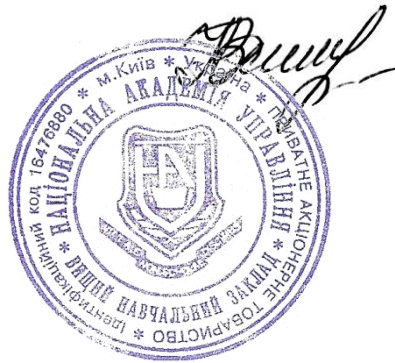

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра публічного та приватного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни обов'язкова дисципліна професійної підготовки

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

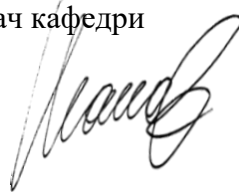

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою публічного та приватного права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Хорватова Оксана Олегівна*, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» базується на обов'язковому та успішному оволодінні здобувачами вищої освіти матеріалом «Цивільного права України. Загальна частина» (зокрема, інститутами суб'єктів та об'єктів цивільних прав, правочинів, представництва, позовної давності, права власності та загальних положень про зобов'язання і договір), а також знаннями з теорії держави і права (у частині структури правових норм та юридичних фактів) та конституційного права України (щодо захисту права приватної власності та свободи підприємницької діяльності); інформаційними технологіями: вміння здійснювати швидкий моніторинг оновлень цивільного законодавства на офіційному порталі Верховної Ради України, працювати з Єдиним державним реєстром судових рішень; навичками письмової роботи: підготовка аналітичних довідок, рефератів, есе, узагальнень судової практики Верховного Суду та самостійне складання проєктів договорів (купівлі-продажу, оренди, позики тощо); а також засадами загальної етики, професійної деонтології правника, високої правової культури й беззаперечного дотримання принципів академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» є система правових норм та інститутів Книги п'ятої («Зобов'язальне право») та Книги шостої («Спадкове право») Цивільного кодексу України, що регулюють окремі види договірних зобов'язань (щодо передачі майна у власність, користування, виконання робіт, надання послуг), недоговірні (деліктні та кондикційні) зобов'язання, підстави та порядок спадкування за заповітом і за законом, а також правозастосовна й судова практика у сфері приватно-правових відносин.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» є оволодіння здобувачами поглиблених знань з загального вчення про зобов'язання та цивільно-правовий договір, окремі види договірних зобов'язань (купівля-продаж, поставка, міна, дарування, довічне утримання, майновий найм, підряд, перевезення, страхування, комерційна концесія, доручення, комісія, управління майном, позика тощо), позадоговірні зобов'язання, спадкування.

Основне завдання навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» полягає у засвоєнні здобувачами освіти положень цивільного законодавства, що регулюють зобов'язальні та спадкові правовідносини, формування вмінь аналізувати та застосовувати норми цивільного права до конкретних життєвих ситуацій, визначати права та обов'язки учасників цивільних правовідносин, кваліфікувати юридичні факти, що породжують цивільні права та обов'язки, а також використовувати положення законодавства та судову практику для вирішення цивільно-правових спорів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Цивільне право України. Особлива частина» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	10	2	2			6	11		1			10
Тема 2. Загальні положення про договір	10	2	2			6	11		1			10
Тема 3. Договори щодо відчуження майна	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 6. Договори про надання послуг	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 8. Фінансові та банківські договори	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	12	2	4			6	13	1	2			10
Тема 10. Договори про спільну діяльність	14	2	4			8	13	1	2			10
Тема 11. Позадоговірні зобов'язання	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 12. Спадкове право	16	4	4			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право

Поняття зобов'язання та підстави його виникнення. Класифікація зобов'язань у цивільному праві. Виконання зобов'язань та принципи їхньої належності. Способи забезпечення виконання зобов'язань згідно з кодексом. Правові наслідки порушення зобов'язань та підстави звільнення від відповідальності.

Тема 2. Загальні положення про договір

Поняття договору як підстави виникнення зобов'язань. Класифікація договорів за різними юридичними ознаками. Зміст договору та його істотні умови. Порядок укладення, зміни та розірвання цивільно-правових договорів. Тлумачення умов договору та роль публічних договорів.

Тема 3. Договори щодо відчуження майна

Правова характеристика договору купівлі-продажу та його видів. Особливості договорів дарування та довічного утримання. Договір міни як спосіб взаємного відчуження майна. Правове регулювання договору ренти в цивільному праві. Окремі правила відчуження нерухомості та земельних ділянок.

Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування

Загальна характеристика договору найму та його різновидів. Договір оренди житла та особливості його розірвання. Правова природа лізингу як специфічної форми користування майном. Договір позички та його відмінність від договору найму. Права та обов'язки сторін щодо збереження та повернення майна.

Тема 5. Договори підряду та виконання робіт

Загальні положення про договір підряду та розподіл ризиків. Особливості побутового підряду та захист прав споживачів. Договір будівельного підряду та роль проєктної документації. Підряд на виконання проєктних та пошукових робіт. Відповідальність підрядника за неналежну якість виконаних робіт.

Тема 6. Договори про надання послуг

Загальні засади договору про надання послуг за плату. Поняття та види медичних і освітніх послуг. Договір перевезення вантажу, пасажирів та багажу. Правове регулювання договорів зберігання та охорони майна. Договір страхування як вид зобов'язань з надання послуг.

Тема 7. Посередницькі та управлінські договори

Правова природа договору доручення та повноваження повіреного. Договір комісії та особливості виконання комісійного доручення. Комерційна концесія як інструмент підприємницького посередництва. Договір управління майном та статус управителя. Агентський договір у системі цивільно-правових відносин.

Тема 8. Фінансові та банківські договори

Поняття та умови договору позики між особами. Договір банківського кредиту та кредитний потенціал сторін. Правовий режим договору банківського вкладу та депозиту. Договір банківського рахунку та порядок здійснення розрахунків. Особливості договорів страхування у банківській діяльності.

Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності

Поняття ліцензійного договору та види ліцензій. Договір про створення за замовленням об'єкта інтелектуальної власності. Передання виключних майнових прав на результати творчості. Договір франчайзингу та передача комплексу прав. Правове регулювання договорів у сфері високих технологій.

Тема 10. Договори про спільну діяльність

Загальна характеристика договору про спільну діяльність без створення особи. Договір простого товариства та порядок ведення спільних справ. Розподіл прибутків та витрат між учасниками спільної діяльності. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями перед третіми особами. Припинення договору про спільну діяльність та поділ майна.

Тема 11. Позадоговірні зобов'язання

Загальні підстави виникнення деліктних зобов'язань із завдання шкоди. Відповідальність за шкоду завдану джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування моральної шкоди як способ цивільного захисту. Зобов'язання у зв'язку з набуттям майна без достатньої підстави. Публічна обіцянка винагороди та рятування майна інших осіб.

Тема 12. Спадкове право

Загальні положення про спадкування та склад спадщини. Спадкування за заповітом та право на обов'язкову частку. Черговість спадкування за законом та її зміна судом. Порядок прийняття спадщини та строки подання заяви. Оформлення спадкових прав та роль нотаріуса у процесі.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	2	
2	Тема 2. Загальні положення про договір	2	
3	Тема 3. Договори щодо відчуження майна	2	1
4	Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	2	1
5	Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	2	1
6	Тема 6. Договори про надання послуг	2	1
7	Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	2	1
8	Тема 8. Фінансові та банківські договори	2	1
9	Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	2	1
10	Тема 10. Договори про спільну діяльність	2	1
11	Тема 11. Позадоговірні зобов'язання	4	1
12	Тема 12. Спадкове право	4	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	2	1
2	Тема 2. Загальні положення про договір	2	1
3	Тема 3. Договори щодо відчуження майна	4	1
4	Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	4	1
5	Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	4	1
6	Тема 6. Договори про надання послуг	4	1
7	Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	4	1
8	Тема 8. Фінансові та банківські договори	4	1
9	Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	4	2
10	Тема 10. Договори про спільну діяльність	4	2
11	Тема 11. Позадоговірні зобов'язання	4	2
12	Тема 12. Спадкове право	4	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право

Мета: формування системного розуміння поняття, структури та видів зобов'язань, особливостей їх виникнення, виконання, забезпечення та відповідальності за порушення.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки цивільного зобов'язання.
2. Підстави виникнення зобов'язань.
3. Принципи належного виконання зобов'язань.
4. Способи забезпечення виконання зобов'язань.
5. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань.

Практичні завдання:

1. Громадянин А позичив громадянину Б 50 000 грн строком на шість місяців. Після закінчення строку боржник відмовився повертати кошти, посилаючись на втрату роботи. Визначте вид зобов'язання, права сторін та правові наслідки невиконання зобов'язання.

2. Товариство уклало договір поставки обладнання. Через аварію на виробництві постачальник не зміг виконати договір у визначений строк. Проаналізуйте можливість звільнення його від відповідальності.

3. Для забезпечення виконання кредитного договору між банком та позичальником було укладено договір поруки. Позичальник припинив здійснювати платежі. Визначте обсяг відповідальності поручителя.

4. Покупець прострочив оплату товару на три місяці. Продавець вимагає сплати інфляційних втрат та трьох відсотків річних. Оцініть правомірність вимог.

5. Боржник виконав зобов'язання не кредиту, а третій особі, яка представилася його представником. Згодом з'ясувалося, що повноважень вона не мала. Визначте правові наслідки такої ситуації.

Тема 2. Загальні положення про договір

Мета: засвоєння правової природи договору як основної підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.

Питання для обговорення:

1. Поняття та значення цивільно-правового договору.
2. Класифікація договорів у цивільному праві.
3. Істотні умови договору.
4. Порядок укладення, зміни та розірвання договорів.
5. Особливості публічних договорів та договорів приєднання.

Практичні завдання:

1. Інтернет-магазин розмістив інформацію про продаж телевізора за ціною 12 000 грн. Покупець здійснив оплату, однак продавець відмовився передавати товар, посилаючись на технічну помилку в ціні. Визначте момент укладення договору та можливі правові наслідки.

2. Сторони домовилися про продаж автомобіля усно, передали гроші та транспортний засіб, але письмовий договір не уклали. Проаналізуйте правову ситуацію.

3. Орендодавець запропонував змінити розмір орендної плати через суттєве зростання вартості комунальних послуг. Орендар не погодився. Визначте порядок зміни договору.

4. Підприємство включило до договору умову про односторонню зміну ціни товару без погодження з покупцем. Оцініть правомірність такої умови.

5. Громадянин підписав договір приєднання з оператором мобільного зв'язку та виявив умову про значний штраф за дострокове розірвання договору. Визначте способи захисту його прав.

Тема 3. Договори щодо відчуження майна

Мета: формування знань про особливості договорів, спрямованих на перехід права власності.

Питання для обговорення:

1. Договір купівлі-продажу та його види.
2. Особливості договору дарування.
3. Правова природа договору довічного утримання.
4. Договір міни та його відмінності від купівлі-продажу.
5. Особливості відчуження нерухомого майна.

Практичні завдання:

1. Покупець придбав автомобіль, який через два тижні виявився таким, що перебуває в заставі банку. Визначте права покупця.

2. Дарувальник подарував квартиру племіннику, але після укладення договору останній почав вчиняти щодо нього насильницькі дії. Проаналізуйте можливість розірвання договору дарування.

3. Пенсіонер уклав договір довічного утримання та передав квартиру набувачу. Через рік набувач припинив надавати матеріальну допомогу. Визначте способи захисту прав відчужувача.

4. Двоє громадян обміняли земельну ділянку на автомобіль. Після передачі майна з'ясувалося, що автомобіль має істотні приховані недоліки. Визначте правові наслідки.

5. Покупець житлового будинку відмовився сплачувати решту вартості після укладення нотаріального договору. Які права має продавець?

Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування

Мета: формування знань про правове регулювання відносин щодо тимчасового користування майном.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види договору найму.
2. Особливості найму житла.

3. Лізинг як особлива форма користування майном.
4. Договір позички.
5. Права та обов'язки сторін щодо повернення майна.

Практичні завдання:

1. Орендар квартири передав її у піднайм без згоди власника. Визначте правові наслідки.
2. Наймач пошкодив орендований автомобіль під час експлуатації. Хто несе відповідальність за ремонт?
3. Після завершення договору оренди орендар відмовився повертати приміщення власнику. Визначте способи захисту прав орендодавця.
4. Особа отримала річ у безоплатне користування за договором позички та втратила її. Проаналізуйте правові наслідки.
5. Лізингоодержувач припинив сплачувати лізингові платежі. Які права має лізингодавець?

Тема 5. Договори підряду та виконання робіт

Мета: засвоєння особливостей договорів щодо виконання робіт.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика договору підряду.
2. Права та обов'язки замовника і підрядника.
3. Особливості побутового підряду.
4. Будівельний підряд.
5. Відповідальність за неналежне виконання робіт.

Практичні завдання:

1. Підрядник виконав ремонт квартири із затримкою на два місяці. Визначте права замовника.
2. Після завершення ремонту було виявлено суттєві дефекти оздоблення. Проаналізуйте способи захисту замовника.
3. Будівельна компанія відступила від затвердженого проєкту без погодження із замовником. Визначте правові наслідки.
4. Замовник відмовився приймати результат робіт без пояснення причин. Чи правомірні його дії?
5. Підрядник знищив матеріали замовника під час виконання робіт. Визначте відповідальність сторін.

Тема 6. Договори про надання послуг

Мета: формування знань щодо особливостей цивільно-правового регулювання відносин з надання послуг.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки договору про надання послуг.
2. Відмінності між договором про надання послуг і договором підряду.
3. Особливості договору перевезення.
4. Правове регулювання договору зберігання.
5. Договір страхування та його значення.

Практичні завдання:

1. Пасажир придбав квиток на автобусний рейс, який було скасовано без попередження. Унаслідок цього він пропустив авіарейс та зазнав збитків. Визначте можливість їх відшкодування.
2. Під час перевезення вантажу перевізник пошкодив частину товару. Встановіть підстави та межі відповідальності перевізника.
3. Камера схову торговельного центру втратила передану на зберігання річ. Визначте права поклажодавця.
4. Страхова компанія відмовила у виплаті страхового відшкодування, посилаючись на порушення страхувальником умов договору. Проаналізуйте правомірність такої відмови.
5. Пацієнт оплатив медичну послугу, однак заклад охорони здоров'я безпідставно відмовився її надавати. Визначте способи захисту його прав.

Тема 7. Посередницькі та управлінські договори

Мета: формування знань щодо правового регулювання представницьких, посередницьких та управлінських правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття та особливості договору доручення.
2. Договір комісії та його відмінність від договору доручення.
3. Комерційна концесія у цивільному праві.
4. Договір управління майном.
5. Агентський договір та його значення у підприємницькій діяльності.

Практичні завдання:

1. Повірений уклав правочин від імені довірителя з перевищенням наданих повноважень. Визначте правові наслідки.
2. Комісіонер продав товар за нижчою ціною, ніж була погоджена комітентом. Проаналізуйте відповідальність комісіонера.
3. Управитель майна використав передане йому майно у власних інтересах. Визначте способи захисту прав установника управління.
4. Підприємець отримав право використовувати торговельну марку за договором комерційної концесії, але порушив встановлені стандарти діяльності. Визначте можливі правові наслідки.
5. Агент уклав договір з контрагентом без погодження з принципалом. Проаналізуйте дійсність такого договору.

Тема 8. Фінансові та банківські договори

Мета: засвоєння особливостей правового регулювання фінансових та банківських зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та правова природа договору позики.
2. Особливості кредитного договору.
3. Банківський вклад та гарантії прав вкладників.
4. Договір банківського рахунку.
5. Цивільно-правові аспекти банківських послуг.

Практичні завдання:

1. Позичальник отримав кошти за договором позики, але відмовився їх повертати, стверджуючи, що розписка була втрачена. Визначте можливі докази існування договору.
2. Банк в односторонньому порядку збільшив процентну ставку за кредитом. Оцініть правомірність таких дій.
3. Банк відмовив вкладнику у поверненні депозиту після закінчення строку договору. Визначте права вкладника.
4. З рахунку клієнта було безпідставно списано кошти через технічну помилку банку. Визначте правові наслідки.
5. Позичальник прострочив виконання кредитного зобов'язання на шість місяців. Які способи захисту має кредитор?

Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності

Мета: формування знань щодо договірної регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Ліцензійний договір та його види.
2. Договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням.
3. Передання майнових прав інтелектуальної власності.
4. Франчайзинг у підприємницькій діяльності.
5. Особливості IT-договорів.

Практичні завдання:

1. Автор створив програмне забезпечення за замовленням компанії. Договір не визначав належність майнових прав. Визначте власника прав.
2. Ліцензіат використовував об'єкт авторського права за межами наданої ліцензії. Проаналізуйте правові наслідки.
3. Франчайзі використовував торговельну марку після припинення договору франчайзингу. Визначте способи захисту прав правовласника.
4. Розробник передав програмний код замовнику, але залишив за собою право його подальшого використання. Встановіть правомірність таких дій.
5. Компанія передала виключні майнові права на винахід іншій особі. Через певний час попередній власник продовжив комерційне використання винаходу. Визначте можливі наслідки.

Тема 10. Договори про спільну діяльність

Мета: формування знань про договірні форми спільної господарської діяльності.

Питання для обговорення:

1. Поняття договору про спільну діяльність.
2. Просте товариство як форма співробітництва.
3. Порядок ведення спільних справ.
4. Розподіл прибутків і витрат.
5. Припинення договору про спільну діяльність.

Практичні завдання:

1. Троє підприємців уклали договір простого товариства для реалізації будівельного проєкту. Один із них уклав значний договір без погодження інших учасників. Визначте правові наслідки.
2. Учасник спільної діяльності відмовився вносити передбачений договором вклад. Проаналізуйте права інших учасників.
3. Після завершення спільного проєкту між учасниками виник спір щодо розподілу прибутку. Визначте порядок вирішення спору.
4. Один із учасників завдав збитків третій особі під час виконання спільного проєкту. Визначте, хто нестиме відповідальність.
5. Учасник договору заявив про вихід із простого товариства до завершення спільної діяльності. Проаналізуйте можливі правові наслідки.

Тема 11. Позадоговірні зобов'язання

Мета: формування системного розуміння підстав виникнення позадоговірних зобов'язань, особливостей відшкодування майнової та моральної шкоди, а також застосування норм цивільного законодавства щодо безпідставного набуття майна та інших недоговірних зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та підстави виникнення позадоговірних зобов'язань.
2. Загальні умови цивільно-правової відповідальності за завдану шкоду.
3. Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки.
4. Відшкодування моральної шкоди у цивільному праві.
5. Зобов'язання, що виникають унаслідок безпідставного набуття або збереження майна.
6. Публічна обіцянка винагороди як підстава виникнення цивільних правовідносин.
7. Рятування майна та ведення чужих справ без доручення.

Практичні завдання:

1. Водій автомобіля здійснив наїзд на паркан приватного домоволодіння внаслідок технічної несправності транспортного засобу. Власник паркану звернувся з вимогою про відшкодування завданої шкоди. Визначте підстави та умови цивільно-правової відповідальності.
2. Внаслідок дорожньо-транспортної пригоди потерпілий отримав тілесні ушкодження та тривалий час перебував на лікуванні. Окрім витрат на лікування, він вимагає відшкодування моральної шкоди. Проаналізуйте правові підстави та критерії визначення розміру моральної шкоди.

3. На банківський рахунок громадянина помилково було перераховано 50 000 грн. Отримувач використав ці кошти для власних потреб, вважаючи їх подарунком. Через місяць банк виявив помилку. Визначте характер правовідносин та правові наслідки безпідставного набуття майна.

4. Громадянин побачив оголошення про винагороду за пошук загубленого породистого собаки. Тварину було знайдено та повернуто власнику, однак останній відмовився виплачувати обіцяну винагороду. Визначте права сторін та порядок захисту порушеного права.

5. Під час пожежі сусід самостійно організував евакуацію майна власника будинку, використавши для цього власний транспорт та понісши певні витрати. Після ліквідації пожежі власник відмовився компенсувати понесені витрати. Проаналізуйте правову ситуацію.

6. Неповнолітній під час катання на електросамокаті пошкодив припаркований автомобіль. Власник транспортного засобу вимагає відшкодування завданих збитків. Визначте осіб, які можуть бути притягнуті до цивільно-правової відповідальності, та умови такої відповідальності.

Тема 12. Спадкове право

Мета: формування системного розуміння правового регулювання спадкових правовідносин, порядку переходу прав та обов'язків померлої особи до спадкоємців, особливостей спадкування за законом і за заповітом, а також практичних навичок застосування норм спадкового права.

Питання для обговорення:

1. Поняття спадкового права та склад спадщини.
2. Відкриття спадщини та визначення місця її відкриття.
3. Спадкування за заповітом та право на обов'язкову частку у спадщині.
4. Спадкування за законом та черги спадкування.
5. Зміна черговості спадкування за рішенням суду.
6. Прийняття спадщини та відмова від її прийняття.
7. Роль нотаріуса в оформленні спадкових прав.

Практичні завдання:

1. Після смерті громадянина К. залишилися дружина, повнолітній син та неповнолітня донька. Заповітом усе майно було передано синові. Визначте коло спадкоємців та порядок розподілу спадкового майна.

2. Громадянка М. проживала зі спадкодавцем однією сім'єю понад десять років без реєстрації шлюбу та після його смерті звернулася до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини. Родичі померлого заперечують її право на спадкування. Проаналізуйте правову ситуацію.

3. Спадкоємець за законом дізнався про смерть спадкодавця через дев'ять місяців після відкриття спадщини та пропустив строк для її прийняття. Визначте можливість поновлення його спадкових прав.

4. Після смерті спадкодавця було виявлено заповіт, складений за два роки до смерті. Родичі стверджують, що на момент його підписання спадкодавець тяжко хворів і не усвідомлював значення своїх дій. Визначте підстави та порядок оскарження заповіту.

5. Після прийняття спадщини спадкоємці виявили значну кредиторську заборгованість спадкодавця. Проаналізуйте межі відповідальності спадкоємців за боргами померлого.

6. Після смерті громадянина відкрилася спадщина, до складу якої входили житловий будинок, земельна ділянка, автомобіль та авторські права на наукові праці. Визначте, які права та обов'язки входять до складу спадщини, а які не можуть бути успадковані.

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	6	10
2	Тема 2. Загальні положення про договір	6	10
3	Тема 3. Договори щодо відчуження майна	6	10
4	Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	6	10
5	Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	6	10
6	Тема 6. Договори про надання послуг	6	10
7	Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	6	10
8	Тема 8. Фінансові та банківські договори	6	10
9	Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	6	10
10	Тема 10. Договори про спільну діяльність	8	10
11	Тема 11. Позадовіріні зобов'язання	8	12
12	Тема 12. Спадкове право	8	12
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від аудиторних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» є поглиблене засвоєння положень цивільного законодавства України, що регулюють зобов'язальні, договірні, позадовіріні та спадкові правовідносини, формування системного розуміння механізмів реалізації та захисту цивільних прав, розвиток навичок аналізу та тлумачення норм цивільного права, юридичної кваліфікації правовідносин, застосування законодавства і судової практики для вирішення конкретних правових ситуацій.

Самостійна робота спрямована на поглиблене вивчення інститутів зобов'язального та спадкового права, особливостей правового регулювання окремих видів договорів, підстав виникнення та припинення цивільних зобов'язань, способів забезпечення їх виконання, механізмів цивільно-правової відповідальності, а також порядку здійснення та захисту майнових

і немайнових прав учасників цивільних правовідносин. Виконання завдань самостійної роботи сприяє формуванню навичок правового аналізу, аргументації правової позиції, роботи з нормативно-правовими актами, судовою практикою та науковими джерелами.

Самостійна робота здійснюється у формі опрацювання нормативно-правових актів та судової практики, підготовки доповідей, рефератів, есе, презентацій та аналітичних матеріалів, розв'язання практичних завдань і ситуаційних кейсів, виконання порівняльно-правових досліджень, складання схем, таблиць і узагальнень, аналізу правових позицій Верховного Суду, підготовки висновків щодо застосування норм цивільного законодавства, а також опрацювання навчальної та наукової літератури.

Усі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Проведіть комплексний аналіз інституту забезпечення виконання зобов'язань у цивільному праві України. Охарактеризуйте неустойку, поруку, гарантію, заставу, притримання та завдаток. Визначте їхні переваги та недоліки для кредитора і боржника. Проаналізуйте не менше трьох постанов Верховного Суду щодо застосування способів забезпечення виконання зобов'язань та сформулюйте власні висновки.

Варіант 2.

Дослідіть принцип свободи договору в цивільному праві України. Визначте його зміст, межі реалізації та законодавчі обмеження. Проаналізуйте особливості публічного договору та договору приєднання. На підставі судової практики дослідіть випадки визнання окремих умов договору недійсними як таких, що порушують права слабшої сторони.

Варіант 3.

Підготуйте порівняльно-правове дослідження договорів купівлі-продажу, дарування, міни та довічного утримання. Визначте особливості предмета, прав та обов'язків сторін, порядку переходу права власності, підстав зміни та припинення договорів. Результати оформіть у вигляді аналітичної таблиці та узагальнюючих висновків.

Варіант 4.

Дослідіть правове регулювання договорів найму, оренди, лізингу та позички. Визначте спільні та відмінні ознаки зазначених договорів. Проаналізуйте актуальну судову практику щодо дострокового розірвання договорів оренди та відшкодування шкоди, завданої орендованому майну.

Варіант 5.

Проаналізуйте особливості цивільно-правової відповідальності підрядника за неналежне виконання робіт. Розкрийте порядок пред'явлення вимог щодо усунення недоліків, зменшення ціни роботи, відшкодування збитків та розірвання договору. Дослідіть не менше трьох судових справ щодо договорів підряду та підготуйте правовий висновок за кожною з них.

Варіант 6.

Підготуйте дослідження правового регулювання договорів про надання послуг у цивільному праві України. Особливу увагу приділіть договорам перевезення, зберігання та страхування. Проаналізуйте особливості правового статусу сторін, підстави відповідальності виконавця послуг та механізми захисту прав замовника.

Варіант 7.

Проведіть порівняльний аналіз договорів доручення, комісії, агентського договору та договору управління майном. Визначте особливості представництва у кожному з них, порядок

виникнення прав та обов'язків сторін, а також відповідальність за перевищення повноважень. Результати оформіть у формі порівняльної таблиці.

Варіант 8.

Дослідіть правове регулювання кредитних відносин в Україні. Проаналізуйте договори позики, банківського кредиту, банківського вкладу та банківського рахунку. На основі судової практики визначте найбільш поширені спори між банками та клієнтами та способи їх вирішення.

Варіант 9.

Проаналізуйте систему договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Розкрийте особливості ліцензійних договорів, договорів про передання виключних майнових прав та договорів про створення об'єктів права інтелектуальної власності за замовленням. Наведіть приклади актуальної судової практики.

Варіант 10.

Дослідіть правову природу договору про спільну діяльність та договору простого товариства. Визначте порядок формування спільного майна, розподілу прибутків та збитків, відповідальності учасників перед третіми особами. Підготуйте схему механізму функціонування простого товариства та правовий аналіз практичної ситуації за власним вибором.

Варіант 11.

Проаналізуйте особливості деліктної відповідальності в цивільному праві України. Дослідіть підстави та умови відшкодування майнової і моральної шкоди, завданої фізичним та юридичним особам. Окремо розкрийте особливості відповідальності за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Наведіть приклади із судової практики Верховного Суду.

Варіант 12.

Підготуйте комплексне дослідження спадкування за законом та за заповітом. Проаналізуйте коло спадкоємців, право на обов'язкову частку у спадщині, порядок прийняття спадщини та підстави усунення від права на спадкування. На основі судової практики дослідіть типові спадкові спори та підготуйте правові висновки щодо шляхів їх вирішення.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* та спрямовані на поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок аналізу цивільно-правових відносин, юридичної аргументації, роботи з нормативно-правовими актами та судовою практикою. Необхідно обрати один варіант та виконати наведені завдання.

Вимоги до контрольної роботи: обсяг роботи повинен становити 10–15 сторінок друкованого тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5*). Під час виконання роботи необхідно опрацювати не менше 10–15 наукових джерел, положення Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів, а також актуальну практику Верховного Суду. Робота повинна містити теоретичний аналіз обраної проблематики, огляд судової практики, розв'язання практичного завдання та обґрунтовані висновки автора.

Дотримання принципів академічної доброчесності є обов'язковою умовою виконання контрольної роботи. Усі запозичення мають супроводжуватися належними посиланнями на використані джерела. Не допускається плагіат, копіювання чужих текстів без самостійного опрацювання та подання матеріалу без власного аналітичного осмислення.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи становить 50 балів.

Варіант 1. Загальні положення про зобов'язальне право

1. Поняття, ознаки та види цивільних зобов'язань.
2. Способи забезпечення виконання зобов'язань: сучасний стан правового регулювання.
3. Практичне завдання: проаналізуйте правові наслідки невиконання боржником грошового зобов'язання за договором позики та визначте можливі способи захисту прав кредитора.

Варіант 2. Загальні положення про договір

1. Договір як підстава виникнення цивільних прав та обов'язків.

2. Принцип свободи договору та його межі.

3. Практичне завдання: дослідіть правомірність відмови інтернет-магазину виконати замовлення після отримання оплати від покупця, посилаючись на помилково зазначену ціну товару

Варіант 3. Договори щодо відчуження майна

1. Договір купівлі-продажу в системі цивільно-правових договорів.

2. Особливості договорів дарування, міни та довічного утримання.

3. Практичне завдання: визначте правові наслідки продажу нерухомого майна, що перебувало під заборорою відчуження.

Варіант 4. Договори щодо передачі майна у користування

1. Поняття та види договорів щодо передачі майна у користування.

2. Особливості правового регулювання оренди, лізингу та позички.

3. Практичне завдання: проаналізуйте правові наслідки передачі орендованого майна у піднайм без згоди орендодавця.

Варіант 5. Договори підряду та виконання робіт

1. Загальна характеристика договору підряду.

2. Захист прав замовника при неналежному виконанні робіт.

3. Практичне завдання: визначте права замовника у разі виявлення істотних недоліків результату робіт після їх прийняття.

Варіант 6. Договори про надання послуг

1. Правова природа договору про надання послуг.

2. Особливості договорів перевезення, зберігання та страхування.

3. Практичне завдання: проаналізуйте правові наслідки втрати майна, переданого на зберігання до камери схову.

Варіант 7. Посередницькі та управлінські договори

1. Договір доручення та договір комісії: порівняльна характеристика.

2. Договір управління майном у цивільному праві України.

3. Практичне завдання: визначте правові наслідки укладення повірним правочину з перевищенням наданих йому повноважень.

Варіант 8. Фінансові та банківські договори

1. Договори позики та кредиту: спільні та відмінні риси.

2. Правове регулювання банківського вкладу та банківського рахунку.

3. Практичне завдання: проаналізуйте правомірність односторонньої зміни банком процентної ставки за кредитним договором.

Варіант 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності

1. Ліцензійні договори у системі цивільно-правового регулювання.

2. Передання майнових прав інтелектуальної власності.

3. Практичне завдання: визначте належність майнових прав на комп'ютерну програму, створену за договором замовлення.

Варіант 10. Договори про спільну діяльність

1. Правова природа договору про спільну діяльність.

2. Особливості правового статусу учасників простого товариства.

3. Практичне завдання: визначте відповідальність учасників простого товариства за зобов'язаннями перед третіми особами.

Варіант 11. Позадоговірні зобов'язання

1. Поняття та види позадоговірних зобов'язань.

2. Відшкодування майнової та моральної шкоди в цивільному праві.

3. Практичне завдання: проаналізуйте підстави відповідальності власника джерела підвищеної небезпеки за шкоду, завдану третім особам.

Варіант 12. Спадкове право

1. Загальна характеристика спадкового права України.

2. Спадкування за законом та за заповітом.
3. Практичне завдання: визначте порядок спадкування майна у випадку, коли заповітом усе майно передано одному спадкоємцю, але серед родичів є особи, які мають право на обов'язкову частку у спадщині.

13. Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- Prometheus (Міжнародні розрахунки: валютне регулювання, інструменти зниження ризику: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/e-data-control-public-finances/?utm_source);
- Coursera (Liberty Mutual Insurance Sales Agent: <https://www.coursera.org/professional-certificates/libertymutual-insurancesalesagent>; Corporate Restructuring & Bankruptcy Modeling: <https://www.coursera.org/learn/corporate-restructuring-bankruptcy-modeling>; Law and Genetics: <https://www.coursera.org/learn/law-and-genetics>);
- edX (Insurance and the Sustainable Development Goals: <https://www.edx.org/learn/economics-finance/sdg-academy-an-introduction-to-insurance-and-the-sustainable-development-goals>; Basic Japanese Civil Law 2: https://www.edx.org/learn/law/institute-of-science-tokyo-basic-japanese-civil-law-2-2?index=rv_product_summary&queryId=7c854ae161ed69b927b6c9f5b471cbce&position=3).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, можуть бути визнані за умови проходження онлайн-курсів, тренінгів, вебінарів або програм підвищення кваліфікації, тематика яких пов'язана з юридичною деонтологією, професійною етикою правника, академічною доброчесністю, правничою комунікацією, професійною культурою юриста, антикорупційними стандартами та правами людини.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Що становить поняття цивільно-правового зобов'язання та які об'єктивні підстави його виникнення визначено в законі?
2. За якими юридичними ознаками здійснюється класифікація зобов'язань у цивільному праві України?
3. Які існують базові принципи належного та добросовісного виконання цивільно-правових зобов'язань?
4. Що становлять законні способи забезпечення виконання зобов'язань згідно з Цивільним кодексом України?
5. Які правові наслідки настають у разі порушення зобов'язання та які існують підстави звільнення від відповідальності?
6. Як у цивілістичній доктрині визначається поняття договору як засадничої підстави виникнення зобов'язань?
7. За якими ключовими юридичними ознаками класифікуються цивільно-правові договори?
8. Що становить внутрішній зміст договору та які умови визнаються чинним законодавством як істотні?
9. Який встановлено загальний порядок укладення, зміни та розірвання цивільно-правових договорів?
10. У чому виявляється правова роль публічних договорів та які правила застосовуються для тлумачення умов договору?
11. Яку загальну правову характеристику має договір купівлі-продажу та які його основні види передбачено кодексом?
12. Які існують специфічні юридичні особливості та обмеження для договору дарування?

13. Що становить договір довічного утримання (догляду) та які правові гарантії захисту прав відчужувача він містить?
14. Як нормативно регулюється договір міни як спосіб взаємного відчуження майна сторін?
15. Що становить договір ренти у цивільному праві України та яка процедура його розірвання?
16. Які окремі імперативні правила встановлено законом для відчуження нерухомості та земельних ділянок?
17. Яку загальну правову характеристику має договір найму (оренди) та які його ключові різновиди?
18. Які особливості має договір оренди житла та які встановлено правила його дострокового розірвання?
19. У чому полягає специфічна правова природа лізингу як особливої форми користування майном?
20. Що становить договір позички та за якими критеріями він відрізняється від договору найму?
21. Які обов'язки та права покладаються на сторін договору користування щодо збереження та повернення майна?
22. Які загальні положення регулюють договір підряду та як здійснюється розподіл ризиків між сторонами?
23. Які особливості притаманні договору побутового підряду та як реалізується захист прав споживачів?
24. Що становить договір будівельного підряду та яка правова роль належить проєктній документації?
25. Які вимоги висуваються до підряду на виконання проєктних та пошукових робіт?
26. Яку відповідальність несе підрядник перед замовником за неналежну якість виконаних робіт?
27. На яких засадах будується цивільний договір про надання послуг за плату?
28. Які специфічні ознаки мають цивільно-правові договори про надання медичних та освітніх послуг?
29. Як здійснюється правове регулювання договору перевезення вантажу, пасажирів та багажу?
30. Які юридичні правила регулюють договори зберігання і правові форми охорони майна?
31. Що становить договір страхування та яке місце він посідає в системі зобов'язань з надання послуг?
32. Яку правову природу має договір доручення та які межі повноважень повіреного?
33. Що становить договір комісії та які існують особливості виконання комісійного доручення?
34. Чому комерційна концесія (франчайзинг) визначається як інструмент підприємницького посередництва?
35. Який правовий статус має управитель за договором управління майном?
36. Яке місце посідає агентський договір у загальній системі цивільно-правових посередницьких відносин?
37. Що становить договір позики між фізичними особами та які умови його дійсності?
38. Які істотні умови та особливості має договір банківського кредиту?
39. Який правовий режим встановлено для договорів банківського вкладу (депозиту)?
40. Як здійснюється регулювання договору банківського рахунку та який порядок виконання розрахунків?
41. Що становить ліцензійний договір та які існують види ліцензій у сфері інтелектуальної власності?
42. Які правові наслідки має укладення договору про створення за замовленням об'єкта інтелектуальної власності?

43. Як регулюється передання виключних майнових прав на результати творчої діяльності у сфері високих технологій?

44. Яку загальну характеристику має договір про спільну діяльність без створення юридичної особи?

45. На яких засадах діє договір простого товариства та як ведуться спільні справи учасників?

46. Які існують загальні підстави виникнення деліктних зобов'язань із завдання майнової шкоди?

47. Хто і за яких умов несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки?

48. Як здійснюється відшкодування моральної шкоди як самостійний спосіб цивільно-правового захисту особи?

49. Які юридичні наслідки тягне за собою зобов'язання у зв'язку з набуттям майна без достатньої правової підстави?

50. Які існують дві форми спадкування, що становить склад спадщини та яка роль нотаріуса при оформленні спадкових прав?

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації; використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія, співбесіда); пояснювально-демонстраційні (аналіз прикладів); практичні (розв'язання процесуальних задач, аналіз цивільних справ, складання процесуальних документів); кейс-метод (аналіз і вирішення процесуальних ситуацій); пошуковий і дослідницький методи; інтерактивні методи (дискусії, дебати); використання інформаційно-комунікаційних технологій.

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

- для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» є підсумковий контроль – екзамен.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання

окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти ([https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-\(red-2021\).pdf](https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-(red-2021).pdf)).

Порядок зарахування результатів неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за заявою здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до **10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60													Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	Самостійна робота		
4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	5 балів	4 бали	4 бали	5 балів	4 бали	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

1. Бобко В.Г. Мазур В.В., Полішко Н.Л. Відшкодування моральної шкоди, завданої смертю фізичної особи (на прикладі України та Республіки Польща). *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 5(33). С. 160–170. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-5\(33\)-160-170](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-5(33)-160-170)
2. Луць В. В., Великанова М. М. Договори в цивільному праві України: навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 308 с.
3. Олійник О., Кривов'яз Є. Правова природа спадкових правовідносин. *Legal Bulletin*. 2020. 84–90. <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/legal-bulletin/article/view/291>
4. Полішко Н.Л., Ракул О.В. Банківська гарантія та порука як вид забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань (на прикладі договору факторингу). *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 9(37) С. 83–92. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-9\(37\)-83-92](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-9(37)-83-92)
5. Хорватова О.О. Цивільно-правова регламентація істотних умов договору страхування життя в сучасних умовах. *Європейський правничий часопис*. 2025. Вип. 6-7. С. 116-124. https://cms.legal-journal.e-u.edu.ua/uploads/6_18_fd828f2e11.pdf
6. Хорватова О.О. Договір страхування життя та здоров'я на випадок онкологічних захворювань: цивільно-правові питання. *Право України*. 2025. № 5. С. 90-104. https://pravoua.com.ua/storage/files/magazines/files/article-pravo_2025_5-s4244.pdf
7. Хорватова О.О. Особливості цивільно-правового регулювання договору страхування життя та здоров'я на випадок критичних жіночих ризиків: вагітності та пологів. *Медичне право*. 2025. № 1. С. 58-70. <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/download/92/89>
8. Хорватова О.О. Цивільно-правове регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній лайф. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 2. С. 61-66. <https://efp.in.ua/uk/journal-article/1268>
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

10. Цивільне право: особлива частина. навч. посіб./ за заг. ред. Н.М.Процьків, В.М. Никифорака. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 304 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/788?show=full>
11. Цивільне право: частина особлива. Курс лекцій: навч. посіб. / за заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2022. 640 с.
12. Цивільне право: особлива частина. Практикум: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Косяченко К.Е., Поклонська О.Ю. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 264 с. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/tsyvilne-pravo-osoblyva.2021.pdf
13. Шаповал Л.І., Полішко Н.Л. Про деякі підходи до законодавчого регулювання ролі опікуна (піклувальника) в Україні, Франції та Швейцарії. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 8(26). С. 693–704. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-8\(26\)](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-8(26))

Додаткова література:

14. Кухарев О. Є. Спадкове право України: підручник. Київ: Алерта, 2020. 362 с. URL: https://pp-ss.pro/wp-content/uploads/2020/08/Kuharev_Spadkove_pravo_Zmist.pdf
15. Юніна М. П. та ін. Цивільне право: Особлива частина : навчальний посібник (практикум). Дніпро: ДДУВС, 2021. 244 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/tsyvilne-pravo-osoblyva.2021.pdf
16. Аврамова О. Є., Жилінкова І. В., Кройтор В. А. та ін. Цивільне право. Особлива частина : навчальний посібник. Харків: ХНУВС, 2023. 444 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/321a8a44-7f21-4248-aafe-4373be49cb1b>
17. Панченко С. В. Нормативні та договірні межі здійснення цивільних прав учасників договірних зобов'язань. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 85. Ч. 1. С. 277–282. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.1.42>
18. Добрянська Н.В. Особливості укладення цивільно-правових договорів в умовах воєнного стану. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2024. Т. 35 (74). № 3. С. 46–52. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/8.pdf
19. Бахур О. В., Почапська Л. В. Прийняття та відмова від прийняття спадщини: особливості і проблемні аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 105–109. URL: https://www.lsej.org.ua/4_2024/23.pdf